

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ

философско
историческу
факултет

РЕКТОРАТ:

ул. „Цар Асен“ 24, 4000 Пловдив, България
тел.: +359 32 261 261
email: rector@uni-plovdiv.bg
www.uni-plovdiv.bg

ДЕКАНАТ:

ул. „Цар Асен“ 24, 4000 Пловдив, България
тел.: +359 32 261 433
email: fif@uni-plovdiv.bg
www.logos.uni-plovdiv.bg

АНОТАЦИЯ НА УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ В БП „СОЦИОЛОГИЯ НА ПРАВОТО, ИКОНОМИКАТА И ИНОВАЦИИТЕ“, ПН 3.1 СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА

Учебна дисциплина	Анотация на дисциплината
I курс – 1-ви семестър	
Увод в социологията	Дисциплината Увод в социологията поставя акцент върху социологическата теория. Тя е организирана около три основни проблеми кръга. Първият се отнася до генезиса на социологията като модерна наука, в чийто фокус попада социалната промяна. Същевременно социологията възниква като „позитивна“ наука, т.е. тя трябва да се отдели от философията, да се автономизира и наложи, заимствайки своите методи от естествените науки. Вторият проблемен кръг е свързан с конституирането на социологията като полипарадигмална наука. Тук се представят и съпоставят различни социологически парадигми, като се подчертава съществуването на някои противоречащи си теоретични перспективи и се маркират пунктовете, даващи възможност за диалог между тях. Третият проблемен кръг се съсредоточава върху парадигми, които предлагат изход от т.нар. „лоши опозиции“ и демонстрират как те могат да бъдат „снети“ (напр. „третият път“ в рефлексивната социология на Пиер Бурдийо).
Социология на познанието и (дез)информацията	Курсът има за цел за запознаване с основните етапи на развитието на социологията на познанието от обособяването и като самостоятелна социологическа дисциплина през 20-те години на миналия век до наши дни. Проследяват се нейното възникване като различна и дори противопоставяща се на появилата се почти по същото време социология на науката; еволюцията на нейния предмет и сменящите се фокуси на изследователска активност - от социологическото изследване на политическото знание и идеологиите, през изследване на традиционните (преднаучни) форми познание, до социология на всекидневното познание в неговите различни форми. Разгледан е проблемът за съотношението между социология на познанието и епистемология и появата в края на 70-те години на новата когнитивна социология.

Философия за социолози	Целият курс е замислен като мрежово епистемно поле, чиито рамки се поставят от основните теми и проблеми, разгърнати в хода на европейската философия.
Новото време в Европа: научни, философски и социални идеи	<p>Курсът цели да хвърли мост между подготовката на довчерашните ученици в областта на историята, философията и правото и специализираното знание в социалните и хуманитарните науки.</p> <p>Курсът Новото време в Европа условно е разделен върху две от ключовите области, оформили облика на западноевропейската цивилизация: изграждането на институционалната (правна, икономическа и политическа) матрица на модерното общество и утвърждаването на модерната наука като негов фундамент. В този генеалогичен разказ Новото време се извява като комплекс от «изобретения», които позволяват Историята на Новото време да експанзира до степен на доминираща сила на нашето време.</p> <p>Предлага се специфичен концептуален прочит за разбиране на модерните общества, като се комбинират специфичните гледни точки на познанието, науката, технологиите и социално-политическата реализация и институционализация на идеите на Просвещението.</p>
Семиотика за социолози	В курса се извършва една задълбочена интродукция в най-утвърдените приноси на семиотиката, разкриващи механизмите на съвременната силно комуникативна култура.
Критическо четене и академично писане (практикум)	<p>Съвременната академична и професионална среда изисква от студентите не просто запаметяване и възпроизвеждане на информация, а далеч по-сложни умения за задълбочено четене, критично осмисляне и писане на академична литература. Въпреки централната роля на тези умения, редица изследвания констатираат устойчивото наличие на дефицити в подготовката на студентите, особено при прехода от средно към висше образование. Настоящият курс адресира именно тези дефицити фокусирайки се върху изграждането на умения за задълбочено и критично четене, формиране на обосновани аргументи и ефективно академично писане. Висшето образование често се характеризира със „скрит учебен план“ – неписани очаквания към подготовката на студентите. Предлаганият курс формализира тези очаквания и ги превръща в експлицитна цел на самото образование, което дава възможност на студентите да придобият ключови знания и компетенции за справяне с академичните предизвикателства.</p> <p>Единствено чрез интегриран подход към академичното четене, писане и критично мислене студентите могат да преодолеят трайни пропуски в подготовката, които трудно биха могли да бъдат компенсирани с единични лекции или упражнения по отделни дисциплини. Въвеждането на подобен курс следва най-добрите практики в хуманитарното и социално образование, които показват положително въздействие върху академичното развитие – повишена увереност в самостоятелното учене, пониски нива на плагиатство и други форми на академични нарушения, както и повишена мотивация за учене и академично израстване. Такъв курс гарантира, че всички студенти – независимо от предишната си подготовка и социална принадлежност</p>

	– имат равен старт за развитие в университетската и професионалната общност.
Спорт	спортни занимания
I курс, II семестър	
Практикум по семиотика	Курсът има за цел студентите да придобият знания и умения за компетентно боравене с методи за разпознаване и преформирание на ключови културологични и социални феномени чрез средствата и методите на семиотичния анализ.
Персонална и национална идентичност в европейското изкуство и култура	Курсът извежда в исторически и концептуален план персоналната и национална идентичност като елемент от фундамента на европейското културно присъствие. В този контекст се разглеждат въпросите, свързани с формирането и характера на Аз-а, отношенията „личност-общност”, „личност-общество”, интерперсоналността, трансценденталното и иманентното структуриране на личността, характеристиките и границите на битието, екзистенциалната ситуираност на личността и т.н. Курсът се базира на дългогодишни индивидуални изследвания на авторката и е структуриран интердисциплинарно, следвайки синкретичния характер на европейската култура. Чрез серия от селектирани акценти се проследява и обосновава теоретическото и фактическото установяване на персоналната идентичност в основанията на европейската култура (най-вече в първата половина на XX век) и се извеждат ядрата на кризите, съпровождащи този концепт от самата му поява. Проблемът за персоналната и национална идентичност се илюстрира чрез творчеството на най-важните автори, творби и художествени процеси на XX век, връзките между отделните изкуства, жанрови и стилкови направления, мястото им в съвременния свят. Курсът предполага активно участие на студентите и е изграден върху принципите на интерактивността.
Микроикономика	Основна цел на курса е да се въведат студентите в икономическата проблематика и да се изгради у тях икономическо мислене и рационално поведение. Обучението се базира на общообразователната подготовка и се извършва с активно използване на съвременни дидактически средства и богата икономическа и статистическа информация. В курса по “Микроикономика” се изучават мотивите, принципите и целите на рационалното икономическо поведение на индивидуалните стопански субекти (фирми, домакинства, правителство, агенции, неправителствени организации и др.).
История на социологията	Курсът представя историята на социологията като история на <i>теориите и произведенията</i> от първите две десетилетия на XX-ти век, които учредяват дисциплината. Той включва запознаване с идеите на Макс Вебер, Георг Зимел, Емил Дюркейм, Марсел Мос и частично – на Карл Маркс като техен предшественик. Авторите и произведенията се разглеждат като „представителни фигури” както за основните парадигми, така и за националните традиции (немска и френска) в съвременната социология. В този контекст студентите се запознават и с

	дебата за социологията като „полипарадигмална наука”.
Основи на статистиката в обществените науки	Дисциплината включва следните основни тематични блокове: дескриптивна статистика, теория на вероятностите и основни теоретични разпределения, теория на заключенията – оценка на параметри и проверка на хипотези (с акцент върху непараметричните методи за проверка на хипотези), регресионен и корелационен анализ, дисперсионен анализ, динамичен анализ, както и обзор на нетрадиционните многомерни методи.
Спорт	спортни занимания
II курс, III семестър	
Човешки ресурси	<p>Учебната програма включва теоретични и приложни знания от няколко научни области като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Икономика, по-конкретно разбирането за труда като основна и най-масова форма на икономическа активност, в която се реализира човешкия ресурс, като уникална човешка способност • Институционални регулации, по-конкретно трудовото правоотношение като основание за възникване на заетостта на индивида, условия на труд и възникващи на тяхна основа трудови права и задължения, МРЗ /минимална работна заплата/, допълнителни трудови възнаграждения, принципи, правила, процедури на заплащане. • Управление, по-конкретно теоретични концепции, приложни системи, стратегии, политики, механизми за управлението на хората в организациите. • Социални и социологически подходи, като изясняване на същността на безработицата като социален риск по повод на трудовото отношение, разработване на социологически подходи и механизми за балансиране на противоречиви социално-икономически интереси между работодатели и работници и служители, като професионално сдружаване за представителство и съгласуване на интереси, тристранно сътрудничество, колективно трудово договаряне и механизми за разрешаване на колективни трудови конфликти.
Основи на количествените изследвания	Целта на курса е студентите да придобият задълбочени познания за най-често употребяваните количествени методи в областта на емпиричните социологически и маркетингови изследвания. За тази цел в курса се проследяват всички основни фази в процеса на планиране и реализация на емпиричното изследване. При това се дискутират различията на този процес, характерни за различните видове методиките. Проследяват се изискванията на количествените методиките при подготовка на дизайна на изследването, разработката на въпросника, определянето на таргет групите и извадката, организацията и контрола на теренната работа, както и различните видове количествени методи за регистрация на

	данните, възможните анализи, които могат да бъдат заложи за интерпретация на количествените данни и накрая методите за представяне на данните.
Макроикономика	Курсът е предназначен за студенти от бакалавърски програми по икономика и стопанско управление. Първият раздел запознава слушателите с най-общата структура на националното стопанство и им представя двата основни макроикономически модела /класически и кейнсиански/. Вторият раздел е посветен на измерването на икономическата активност на макроравнище. Той разглежда проблемите на равнището на дохода и на неговата динамика. Третият раздел на курса представя теорията за анализ на дохода. Тук се коментират основните макроикономически криви, равновесието и функциите на потребление, спестяване и съвкупно търсене. На тази основа се разглежда стабилизационната макроикономическа политика. Последният раздел на курса третира проблеми на световното стопанство, отнасящи се до функционирането на отворения национален пазар
Историческа социология на модерните институции	Три са ключовите теми, върху които е изграден курса: какво представлява историческият метод в социологията; етапи в развитието на модерната държава; теория на модернизацията. Курсът по „Историческа социология на модерните институции” цели да въведе и запознае студентите с генезиса и развитието на модерните институции, с базовите характеристики на властта и господството, с основните компоненти на модернизацията и с текущата институционална уредба на съвременните общества. Накратко, чрез осмисляне на феномена модерна държава ще се проследят процесите на <i>институционализация на господството и властта в контекста на модернизацията</i> . А това ще рече да се прокара, разкрие и обясни <i>принципната разлика и несъизмеримост</i> между социалния институт “модерна държава” и онези форми на властова институционализация, характерни за предмодерните епохи. В този контекст курсът ще проследи и обясни историческото движение от господство към управление и от управление към абстрактно “безлико” администриране, което е другото име на модерната държава.
Социология на младежта	Този лекционен курс предлага запознаване на студентите с основните концепции и изследователски подходи в социологията на младежта. Фокусът на обучението е върху създаване на умения за провеждане на приложни изследвания и генериране на нови знания за качеството и многообразието на живота на младите хора у нас и в съпоставка с други европейски страни – техните жизнени обстоятелства, ценности и идеи, жизнени планове и перспективи.
Спорт	спортни занимания
II курс, IV семестър	
Европейска социална политика	Социалният модел, към който се стреми обединена Европа, предполага, както разработване на политика, основана на емпирични доказателства, така и социологически изследвания с приложна насоченост.

	<p>Курсът включва работа с четири основни източници на информация: официални статистически данни от Евростат за социалните тенденции в Европа, количествени и качествени данни от европейски изследователски проекти, финансирани по програмите на ЕК, официални документи на ЕС като договори, директиви, програми и добри практики, и академични публикации. Формиране на уменията да оценят ключовото значение на взаимовръзката между изследвания, политика и практика в социална област е първият акцент на този курс.</p>
<p>Въведение в качествените изследвания</p>	<p>Курсът запознава студентите с широко използваната и прилагана при социални, маркетингови и социологически проучвания техника на качествените методи. Целта е студентите да придобият необходимите знания и умения за прилагането на тези методи в изследователската практика.</p>
<p>Основи на правото</p>	<p>Концептуално ядро на курса се явява генезисът и фактическото проявление на правото и държавата в социално-исторически контекст. Дисциплината има правно-социологически характер и има за цел да дефинира базови понятия от юридическата наука. Чрез системен подход ще бъдат изведени базисните характеристики на модерната институционална среда и ще бъдат разгледани в своята рефлексия с обществото. Курсът има за цел основно да представи достъпно понятийния апарат на общественно-политическите науки, така че да бъде усвоен, като базисно условие за надграждане в следващите курсове по отраслови правни дисциплини, както и по <i>Социология на правото</i>, <i>Социология на модерните институции</i> и <i>Социология на политиката</i>. Съдържанието е условно диференцирано на две части – право (1-6) и държавно устройство (7-12), които комплексно предполагат способността студентите да добият еkleктични познания, а посредством тях да осмислят заобикалящата ги публична среда и нейното взаимодействие с частната. Чрез широкият обхват на текстовете, поместени в курса, се цели да бъдат представени както класически, така и модерни концепции за правата и свободите на личността и категоризации на държавния апарат.</p>
<p>Социология на неравенството и социална стратификация</p>	<p>Лекционният курс цели да рефлектира върху основните понятия “социално неравенство” и “социална стратификация” като фундаментални социологически проблеми, които ни обръщат към проблемите на съвременното гражданско общество. Дискурсът за социалното неравенство може да се разглежда като специфична форма на обективизиране (удвояване) на съществуващите социални различия, а оттук, доколкото бива седиментиран в конкретни теоретични модели, и за тяхното легитимиране и възпроизвеждане. Тази първа понятийна рамка предполага преглед на основни теории за социалното неравенство и стратификация като втори аналитичен акцент, с което се цели плавното преминаване към тематизиране на конкретни измерения на социалното разслояване, а именно: как се полагат граници и се приписва идентичност, а следователно - и принадлежност; как практическите схеми на оценяване и класифициране на всекидневния агент се закрепват във всеобщо споделени представи, а</p>

	<p>следователно и в ресурс за възпроизвеждане или трансформиране на самите социални различия в различни форми на (не)равноценност. В тази връзка курсът ще постави акцент върху социалните страдания, възникнали като резултат от новите форми на неравенство, а именно: дигиталните разделения и стратификации; неравенствата, свързани с възхода на генетиката и биотехнологиите, на екологичния расизъм и „ендоколонизъм“ и т.н., които пораждаат и новите форми на (социална) неравноценност през 21 век. В този контекст са и практическите занимания със студентите, по време на които ще се реконструират конкретни личностно-стратификационни профили и ще се обсъждат различни жизнени стилове и начини на живот. Ще се проследяват практики на визуализиране на съществуващите социални различия и ще се проблематизират новите форми на социална мобилност и късномодерни трансформации на социалното пространство.</p>
Демография за социолози	<p>Целта на курса е да запознае студентите с начините, по които се изчисляват и интерпретират основните демографски показатели за раждаемост, смъртност, брачност и миграции. В хода на лекциите и семинарите ще бъдат въведени основните понятия, индикатори и методи за анализ на социално-демографска информация. Ще бъдат представени също така основните теории в рамките на изследванията за населението. Ще бъдат очертани развойните тенденции на четирите основни демографски процеса – раждаемост, смъртност, брачност и миграции както в България, така и в европейски план.</p>
Спорт	спортни занимания
III курс, V семестър	
Съвременните рискови общества: социологически анализ	<p>“Озоновата дупка” и измененията на климата, болестите “луда крава” “птичи грип” или „Ковид-19“, разрастването на влиянието на технологиите, изчерпването на енергийните източници на планетата, терористичните заплахи и т.н. Разрастването на екологичната чувствителност и заплахите за общественото здраве, бумът на био и нанотехнологиите, трескавото търсене на алтернативни възобновяеми енергийни източници... надеждата за завръщане на разума...” <i>Достатъчно е да прочетем сутрешния вестник или да гледаме вечерните новини по телевизията, за да се убедим, че всички ние сме въввлечени в една поредица от колективни експерименти.</i>”</p>
Конституционно право	
Социология на правото	<p>Водещият методологически императив на курса “Социология на правото”. Правната рамка на модерното общество следва да бъде разбрана в нейната историческа произведеност. Това ще ни даде отговор на въпроса как то въобще е станало възможно и второ, предопределя същностните му социални специфики. Онова, което се цели с курса е да проследи и обясни генезиса, развитието и основните специфики на правото като модерен социален регулатор. Това налага проследяването на два взаимосвързани исторически процеса на модерността: появата и еманципацията на</p>

	<p>икономиката, генезис и специфика на модерния правен регулатор. Основната задача тук е да се обясни появата на институцията “пазар”. Това означава да се обясни защо пазарът е институция, което предполага обяснение на това що е институция, т.е. как е станал <i>исторически възможен процесът на отделяне на дейността на човека от самия човек и как дейността се институционализира и диверсифицира в полето на частната и публична сфера</i>.</p>
Социология на политиката	<p>Целта на лекционния курс е да въведе студентите в отношенията между социалната система и структурирането политическата сфера. В курса се въвеждат основните понятия за политическа система, публична власт и политически институции, политически режим, и организации. Студентите ще се запознаят с основните теории за обществения договор и гражданското общество, с типологията на модерните политически системи и режими, както и с модерните партийни и изборителни системи.</p>
Изследователска практика „ЕСИ“	<p>Акцентът се поставя върху най-новите тенденции в планирането, реализацията, обработката и интерпретацията на данни от емпирични изследвания, като се обръща специално внимание на съвременните методологични подходи, използвани в приложната социална наука. Фокусът е върху практическите аспекти на събирането и анализа на количествени и качествени данни в контекста на динамично променящата се социална и комуникационна среда, с цел формиране на изследователски умения, отговарящи на актуалните професионални стандарти.</p>
III курс, VI семестър	
Маркетингови изследвания	<p>Дисциплината има за цел да въведе студентите в света на проучванията и аналитичните инструменти, които движат съвременния маркетинг. Студентите се запознават с основните видове маркетингови изследвания, техники за събиране и анализ на данни, както и с ключови подходи за формулиране и решаване на изследователски задачи. Особен акцент се поставя върху умението да се подхожда индивидуално към всеки проект, с оглед предоставянето на обективна и висококачествена информация, необходима за вземане на стратегически управленски решения.</p>
Трудово право	<p>В курса по трудово право ще бъдат представени основните принципи на българското трудово право, основните източници на трудовоправната уредба, основната част от съдържанието на индивидуалното трудово правоотношение между работник и служител и работодател, както и избрани теми от областта на колективните трудови отношения като някои въпроси на социалния диалог, на колективното договаряне и на уреждането на колективни конфликти в предприятията.</p>
Индустриални отношения	<p>Дисциплината “Индустриални отношения” включва следните основни тематични блокове: теория на индустриалните отношения; социален диалог в Европа; индустриални отношения в България.</p>
Социални изследвания на науката и технологиите	<p>Курсът предлага понятиен апарат за разбиране на модерните общества от специфичната гледна точка на познанието, науката и технологиите. Той е продължение/алтернатива</p>

	на известните в социологическата традиция опити за икономически (Маркс), етико-религиозен (Дюркем, М.Вебер) или властови (М.Фуко) анализ на модерните общества, като критикува традиционното разделение на познавателен и социален аспекти при изследването на модерната наука и технологии.
Иновации и предприемачество	Курсът по <i>Иновации и предприемачество</i> предлага понятиен апарат за разбиране на природата на съвременните технологии (вкл. в сферата на усугите) и природата на иновационния процес и тяхната неразривна връзка с предприемачеството, доколкото тъкмо чрез последното научните открития, техническите хрумвания и разработки се превръщат в икономически и социален факт. В днешните икономики, основани на знанието, научните изследвания и иновациите стават основен източник на растеж и конкурентноспособност. Това се отнася за нациите като цяло, за отделните икономически сектори и за конкретните икономически субекти – малки и средни фирми и корпорации. Наука и бизнес все повече се сближават, предполагайки използването на специализирани знания, високи технологии и мощни средства за моделиране и управление на информационните процеси.
Практика „Наука, технологии и иновации“	Теренна практика „Наука, технологии, иновации“ цели да въведе студентите в особеностите на всекидневието в модерната наука и технологии и развие у тях начални умения да прилагат знанията и уменията, усвоени в преподаваните социологически дисциплини и най-вече в курсът “Социология на науката и технологиите”. Във връзка с това, практиката традиционно се провежда в специализирана област на съвременните науки и технологии – “Социология на големите технически системи”, “Социология на лабораторния живот“, “Иновациите в малката фирма”, “Практики на лансиране на иновационни продукти на пазара” и др.
IV курс, VII семестър	
Икономическа социология	Икономическата социология като научна дисциплина разглежда икономическата сфера като социална конструкция, изследва взаимодействията между пазари, институции и културни практики и анализира механизмите, чрез които властови отношения, неравенства и социални мрежи формират икономическите избори на индивиди и организации.
Електорална социология	Политически и електорални изследвания е дисциплина, насочена към задълбочаване на знанията и развиване на практически умения за анализ на обществено-политически процеси чрез съвременни изследователски методи. Обучението въвежда студентите в приложната страна на политическата социология – поле, което през последните години придобива широка публичност, особено в медиите, предизборните кампании и институционалния дебат. Курсът акцентира върху

	анализа на общественно-политически нагласи, изборно поведение и изследователски практики в предизборен и управленски контекст.
Административно право	Курса на обучение включва разглеждане на основните понятия в административното право и процес. Теоретичния анализ е съпътстван с примери от практиката и решаване на конкретни казуси, свързани с разглежданата материя.
Социология на комуникациите	Курсът е фокусиран върху социологическото осмисляне на обществената комуникация в съвременното мрежово, дигитално общество. Комуникацията се разглежда едновременно като лична и обществена потребност, която се задоволява чрез посредничеството на различни типове медии. Въвеждат се и понятията „медийна система“ и „медийно и журналистическо поле“.
Биоидентичности и биовласт	Курсът проблематизира съвременните (свръхмодерни) общества през проблема за биовластта и новите биоидентичности. В смисъла, в който всяка власт представлява „потенциал на съвместното битие“ (Хана Арент), епохата на биовластта може се разглежда като безпрецедентно политическо „окупиране“ на биологичния живот чрез умножаване на възможностите за живеене, раждане и умирање. Съвременната биовласт се разгръща под знака на базисните идеализации за света като биологичен континуум и за нашата (биотехнологична) способност да действаме в него, създавайки среди за циркулиране на жизнени субстанции, от които може да се извлече „принадено жизнено време“: в името на по-продължителния и по-качествения живот, на по-добрите гени и интелектуални способности, на „брак за всички“ и „деца за всички“ и т.н. „Принаденото жизнено време“ обаче е неравно разпределено, а биологичните животи и субектите на тези живот са по различен начин символно „остойностени“.
IV курс, VIII семестър	
Професионални измерения на социологията	Курсът „Професионални измерения на социологията“ цели преди всичко да запознае студентите с българската социологическа традиция от гл. т. на нейното възникване, институционализиране и развитие. От една страна, в духа на т.нар. „позитивна“ история на българската социология, курсът ще проследи ключовите етапи в институционализацията и преподаването на социологията от включването ѝ в учебните програми по Право и Икономика, през оригиналните интердисциплинарни трудове на Ив. Хаджийски, концепцията за „социологическата структура на социалистическото общество“, процесите на де-идеологизацията на дисциплината, до плурализацията на теоретични и приложни подходи след 1989 г. От друга страна, курсът надхвърля ограниченото позитивистско разбиране и предлага критически анализ на условията, направили възможно възникването, утвърждаването и развитието на социологията като научна дисциплина. Акцентът в историко-аналитичния модул е поставен както върху политическите, институционалните и културни фактори, легитимирали доминиращите за съответния период парадигми, така и върху вътрешната им концептуална логика.